

DAHA ETKİN BİR ÖĞRETİM *

Prof. Jacques HOUSSIAUX

Çeviren :
Öğ. Gr. Necmi ERYILMAZ

Üniversite, ülkenin iktisadi örgütleri bütününden bağımsız ve ayrı kaldığı sürece yoksullaşmaya devam edecektir. Bu yargıdan çıkarılacak sonuç : Üniversiteyi ivedilikle ülkenin öteki üretim etkinlikleri kapsamına almak şarttır. Üniversitenin görevi yetişkin insanlar üretmek olduğuna göre neden bu görev, uğraşı tamamen üretim olan işletmeler tarafından yürütülmesin. Boeing şirketi uçaklar imal ederken aynı zamanda akıcılar mekaniği seminerleri de düzenliyor; Air France bugün Fransa'da İngilizce öğretimi yapan kurumların en iyilerinden biridir.

Şimdiye kadar işletmelerin eğitim konusunda, işlerine geldiği şekilde hoşlarına giden şeyleri yaptıkları düşüncesi yaygın idi. Fakat yapılan yatırımı karşılayamayan bir iş karşısında kendi öz ihtiyaçlarını karşılayacak eğitimi yapmakla yetinmeleri de normal değil midir? Onlara başvurmaya hazır olduğunda isteği cevaplandırmaları da imkânsız değildir.

Üniversite öğretiminin işletmeler tarafından yapılması formülü bugün uygulanmakta olan yönetime göre birçok üstünlükler arz etmektedir. Bu üstünlükleri şöylece sıralayabiliriz :

— İşletme ihtiyaçların değişikliklerine uyarak ürünü ayarlamayı iyi bilir;

— Üniversite savurganlığa varan ve gerçekçi olmayan varsayımlar içinde çırpınırken işletme değer ve etkililik arasında ilgi biresimi kurmaya alışkıdır;

(*) «Faut-il sous-traiter l'Université au secteur productif?», Communauté européenne No : 128, s. 28-30.

— İşletme çevreden gelen isteklere açıktır; ticari rekabetin ihtiyaçlarını, pazarları ve bunlarla ilgili hususları gerçekleştirmeyi de bilir.

Air France'ta İngilizce, E.D.F. (1)'ta İktisat Öğrenimi

Üniversiteyi çağın gereklerine uydurmak için bugüne kadar -bin zorlukla- dışardan öğretim üyeleri getirtmeye gayret edilmiştir. Kuşkusuz daha ileri gitmek, daha belirgin yenilikler yapmak cesaretine sahip olmak gerekmektedir. Bir pratisyen doktor ya da bir mühendis bir Üniversitede ders vermeye başladığında eskimiş yöntemler içinde sıkışıp kalmakta ve alıştığı tepkelerini yitirmektedir. Bu tür öğretim görevini işletmelere bırakmak en doğru yoldur. Bu formülün uygulanması, yetişkin öğretim elemanları bulunmayışından dolayı, her şeyden önce işletmede hizmet içi eğitim için de çok gereklidir. Şu halde neden pazarlama seminerleri Procter et Gamble (2) ya da Oréal'e, iktisadi incelemeler E.D.F. ya da Renault'ya, İngilizce öğretimi Air France ya da Paris Hava Limanı'na bırakılmasın.

Öğrencileri daha çabuk ve giderek meslek hayatına hazırladığından bu formülün birçok üstün tarafları olduğu kanısındayız. Herkes, artık bir öğrenim bir de uygulama döneminden geçmenin gereksizliği, bu iki dönemin birleştirilmesi ve öğretimle gerçek hayat arasında doğrudan doğruya ilişki kurulması düşüncesi etrafında birleşmektedir. Fakat şu sıraladıklarımız şimdilik sadece birer formüldür. Hem bakalım arkeolojide umulduğu kadar başarıyla tarih eleştirisinde, toplumbilim ya da kimya dalında da uygulanabilecek midir?

Günün koşullarını iyi bilen öğretmenler

Yirmi seneden beri ulusal eğitimi düzenlemek için yüklü bir bütçeyle gösterilen büyük çabalara rağmen günümüzde yalnız işletmeler evrim ve modern hayatla doğrudan doğruya ilişkili öğretim personeline sahiptir. En kusursuz kimya okullarından hangisi S.N.P.A. ya da Rhône-Poulenc (3)'in düzenlediği kadar eksiksiz bir

---

(1) E.D.F. (Electricité De France): Fransa Elektrik İşletmesi. Çeviren

(2) Procter and Gamble: Sabun ve sentetik deterjan imal eden büyük bir Amerikan işletmesi. Çeviren

(3) İlaç ve kimyasal maddeler imâl eden işletmelerdir. Çeviren

eğitimi dűŐunebilir? Bu Őletmelerde alıŐanlar gençleri bildiklerinden yararlandırılmakla bizzat derin bir memnuniyet duyarlar. Derslere o kadar iyi hazırlanırlar ki meslekten đretmen gibi đretim usullerini de ihml etmemeye çalıŐırlar. Eđitimin gereğine göre hem đretmen hem de đrenci olurlar.

Oysa, forműlűn bizzat Őletmeleri ilgilendirebilmesi için kendilerine tevdi edilecek đretim görevlerinin belirlenmiŐ olmasđ gerekir. Bir çeŐit eđitim dairesi tűrűnden özel bir blűm, yapılacak hizmetleri ve bunların en uygun çalıŐma yöntemlerini de tesbit etmelidir. Bu yol endűstriyel hayatđn dűzenini bozmadan, yetenekli insanlardan en iyi Őekilde yararlanmayı sađlayabilecek usuldűr. İlerdeki koŐullar ne olursa olsun, Őletmenin ortaklaŐmaya, ister kurlar ve seminerler isterse Őletmede elemanların kısmđ bűtűnleŐmesi Őeklinde olsun, sunacađđ őrűn «eđitim» için dűllenmesi gerekir. Eski ıraclık sistemine geri dnűlmemesi için đrencilerin Őletmeye aynı zamanda fiili bir çalıŐma yapacakları hususu da kendiliđinden ortaya çıkmaktadır.

İtirazlar

Bu forműle bir yđđın itiraz akla gelmektedir. Bunları inkr etmiyorum; hepsi de bugűnűn gerçeklerine uygun açıdan bakılmak istenmediđinden ortaya çıkmaktadır. İleri sűrdűđűműz grűŐten hoŐlanmayanlar kuŐkusuz itiraz olarak Őu aŐađđdaki hususları sıralayacaklardır :

— «Uygulamaya geçmeden önce kuram ve ilkeleri bilmek Őarttır.» Gerçekte ise bizim yaptđđımız eđitimin özellikle hazır reçeteler vermekten baŐka bir Őey olmadđđını kabul etmek cesaretine sahip olmak gerekir. Kaldđ ki, bugűnkű eđitim kuramlara deđindiđinde bunların soyutlama dűzenindeki ilgilerini göstermekten öteye de gidememektedir. Daha lsđ, çalıŐmalar araŐtırma ve geređđin sadeleŐtirilmesi grűnűŐű altında yapıldđđından, kaçınılmaz bir sonuç olarak, anlamayı kolaylaŐtırmaya da ulaŐılamamaktadır. Bűtűn etkin yöntemler, sűrűp giden kuramsal eksiklikleri anında veya sonradan tamamlamak Őartđyla amaca genellikle daha çabuk varılabileceđđini ispat etmektedir. Ayrıca unutmayalım ki, bilim alanındaki teknik geliŐmelerden dolayı ortaya çıkan teknolojik eskime- obsolescence technique- daima bűyűyen önemli bir etmen- dir.

— «Her öğretimin amacı kültürü yaymaktır.» Böyle düşünmekle, en ince ayrımlara ulaşıldığı iddia edilse bile, kültürle bilgiyi birbirine karıştırmaya devam edilmiş olunur. Gerçek kültür, verilerin tümünü bilmek değil, yerinde sorular sormayı bilmektir. Bugün bütün kurumlar, bütün işletmeler bilirler ki kişisel oluşma -formasyon ve davranış kuru bilgiden daha yeğdir; şu halde oluşma gerçeği araştırmanın kişisel bir yöntemidir. Bu açıdan bakıldığında, üniversiter yolla kültürün yayılmasının en uygun yayılma olmadığı daha olası görünmektedir.

Üniversitenin savurganlığı

Gelişme bunalımı dünyanın bütün Üniversitelerinde ortak bir gerçektir. Fakat bunalımın Fransa'da ulaştığı düzey kuşkusuz olağanüstü bir durum arz etmektedir. Üstelik bugünkü Üniversite kendisinden beklenene yeterince cevap veremediğinden gerçek eğitim görmek isteyenlerce daha az başvuru olan bir yer olacaktır. Üniversite'de insan unsuru eksiktir ve geleneksel yöntemler yüzünden emrine tahsis edilen malî olanakları saçıp savurmaktadır. Her ne yapılsa yapılsın, eğitilim değişimleri neler olursa olsun Üniversite ortamındaki öğretim, etkin katılma ile öğrenme yerine ancak bilgi aktarılması olmaktadır. Henüz hiçbir işletmenin kapısından girmemiş olan öğrencilere, bu işletmeleri gereği şekilde tanımayan profesörler tarafından olaylar yöntemiyle -vaka metodu- öğretim yapmak da hazır reçete ve çözüm yolları dağıtmaya yardım eder; halbuki günlük çalışma sırasında işletmede olaylarla yüz yüzedir insan.

Eğitim «ürün» ünü düzenlemek

Böyle bir yenilemenin ortaya çıkaracağı mali yüke de itiraz edilecektir. Gerçekte söz konusu olan, eğitim «ürün»ünü daha iyi düzenlemek, masraflarını artırmadan daha fazla ve daha iyi eğitim yapmasına önayak olmaktır. Bu husus, Devletin öteki hizmetlerinde yapıldığı gibi, bütçedeki seçimin usul koşulları içinde yapılması, başka bir deyişle, kaynaklara en uygun şekilde ödenek ayrılmasıdır. Sürekli olarak başarmak için formül herkese elverişli olmalıdır :

— İşletme için : Tıpkı hastanelerin tıp öğretimine buldukları katkıya karşılık ödüllенmeleri gerektiği gibi,-ki bu yapılmazsa, bazı hastane yetkililerinin de daha önce hararetle belirttikleri gibi, sonunda bundan etkilenen olan kuşkusuz bizzat hastalar olacaktır- işletme de sağlanacak kredilerle ödüllенmelidir.

— Birey için : Yeni tür eğitimde birey de meslekî geleceğinde kolaylıklar sağlayacak daha etkin ve daha hızlı bir öğretim bulacaktır.

— Devlet için : Devlet de eğitimdeki bu yenilikten kısa zamanda çıkar sağlayacaktır. Şöyle ki, eğer sorunlar tamamen yeni ve uygun bir görüşle ele alınmazsa, Üniversiteye verilen ödenekler bu gidişle ihtiyaçlara cevap veremeyecektir. Kuşkusuz bizzat ulus da yararı görülmeyen bir ürüne ödeme yapmak istemeyecektir.

— Üniversite mensupları için : Üniversite mensupları da gerçek düzenleyici, vasi, danışman rollerini bulacaklardır. Hızlı bir evrim içindeki dünyada ölümünden sonra da unutulmamak çarelerinden biri de böyle bir düzende mümkün olabilir her halde.

Köhne yöntemlerden arınmış bir Üniversite

Yeni tür öğretime girişmek için ivedilikle bazı ilk denemelere girişilmelidir. Daha önce sayın Sylvain Floirat ve Jacques Borel işletmelerden her birinin bir profesöre ücret vermesini teklif etmişlerdi. C.N.P.F. (4) genç üniversitelilerin işletmelere kabul edilmesi için bir tasarı hazırlamıştı. Kuşkusuz bunlar gibi daha birçokları sayılabilir bu arada. İşletmelerin bir «İşletmede Üniversite Öğretimi Derneği» kurmaları da gerekmektedir. Belki bazı kamu işletmeleri yolu açabilirler. Sayın Boiteux ve E.D.F. mühendislerinin O.T.A.N. konutlarının onarımı sırasında Dauphine Üniversite Merkezi'ni kurtardıklarından söz edilmedi mi? Millî Eğitim yönetici ve yardımcılarının bu yeniliğin ilk denemelerini benimsemeleri de gerekir. Engelleri aşmak zor olacaktır; fakat günümüzdeki büyük oyunların ötesinde bizim de köhne yöntemlerden arınmış bir Üniversiteye doğru yönelmemiz gerekir. Bu arada bir yığın parayı çarçur etmeye, bir çok güzide üniversite mensubunu usulsüz şekilde kullanmaya, başlangıçta bedenen ve ruhen Üniversite öğrenimine uygun görünen öğrencileri gene köhne usullerle hazırlamaya, geçnişte olduğu gibi Üniversitenin güzel caddelerini hiçliğin oynak kumuluyla birleştirmeye devam ediyoruz.

---

(4) Conseil National du Patronat Français : Fransız İşverenler Ulusal Meclisi. Çeviren